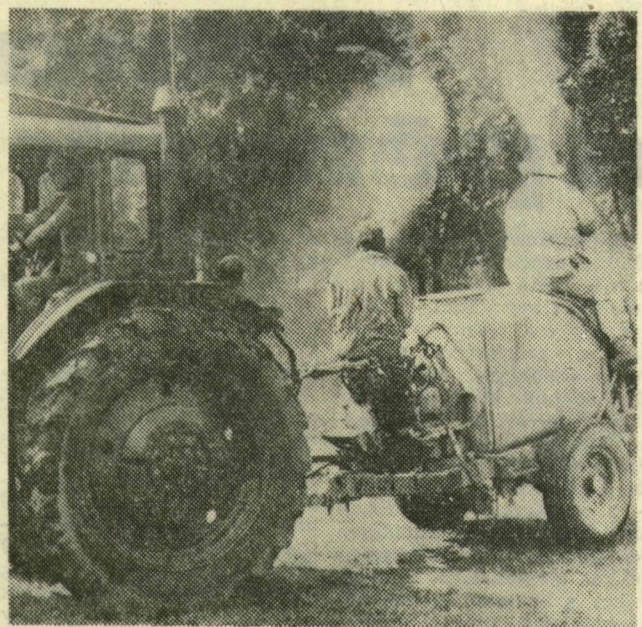

Permetezik a fákat

Sok kárt okoz a parkokban, a kiskertekben, az utcán az amerikai fehér szövőlepkék, ha időben nem permetezik meg a fákat. A Csongrád megyei Növényvédelmi és Agrokémiai Állomás idejében felhívja a tanácsok figyelmét a fontos tennivaló elvégzésére a parkokban, utcákban. Anyagot, mérget is ad hozzá, hogy hatásos legyen a védekezés. Sándorfalván ugyan késtek egy kicsit a permetezéssel — de még idejében elpusztították a lepkéket, a hernyókat. Képpünkön a tanácsháza előtti parkot permetezi a Magyar-Lengyel Barátság Tsz. növényvédő brigádja.

Az a drága zöld...

Külföldön járt ismerősöm egy fényképet hordozott végig csodaként baráti társaságban: modern épületek között vastag törzsű, nagy lombú fák. Panelházak az erdőben. A fában gazdag ország egyik városában modern lakótelepet építettek — a fák közé. A tervezők, a markológépek, a daruk tiszteletben tartották a sok évtizedes faagastyánokat, nem háborgatták nyugalmaikat, sőt: erős védőhálójával bástyázták körül őket a munkák idejére. S a jutalom mindezt? Festői környezet, a természet és az építészeti különleges kompozíciója, tiszta levegő — és az ott élők jó közérzete.

Hogyan állunk Szegeden a fákkal? Elég kineéznie az ablakban a városalaknak, kilépnie a kapun, hogy zöldet lásson, a zöldben találja magát? Sajnos, az egyébként öröndetesen sok építkezés nem kedvezett Szeged színeinek: elszürkültünk kissé. Földrajzi adottságaink nem kedveznek el bennünket, illőbb lenne hát vigyáznunk meglévő értékeinkre, és több zöldet „kevernünk” a város palettáján.

A városalaknak utaznia kell az úde színekért. Hétvégi kirándulási lehetőségeink igen gyérek. De azért vannak erdők: Üllés, Ruzsa, Ásotthalom, Zákányzék, Opusztaszer, Földeák környékén megközelíthető, különösen az autósok részére. Távol a várostól úgy tölthetnek el órákat, akár egy egész napot a természetben az emberek, ha bizonyos berendezések lehetővé teszik a kulturált ott-tartózkodást. A városi tanáccsal együttműködve az erdőrendezés gondoskodott is erről. Az ötödik ötéves tervben állami célcsoportos beruházásból — 2,3 millió forint költséggel — esőbeállókával, szalonnasütőkkel, padokkal „rendezték be” az erdőket, ellátták ivóvízzel, illemhelyekkel.

S vajon a lakosság, azaz mi, hálások vagyunk-e mind ezért? László Iván, a városi tanács vb. építési és közlekedési osztályának főelőadója elmondta: Ásotthalomra, Üllésre, a Sancer-tavakhoz szívesen kirándulnak a fiatalok is, ám akadtak közöttük, akik föltűzték, szétverték vagy elvitték a fűszereket. Opusztaszeren egy erős társaság az egész illemhelyet elemelte, s eltűnt nemcsak a kűfje, hanem a csövek egy része is. Ruzsán, Földeákon sikerült épségben megőrizni a DEFAG hangulatos berendezéseit. Maga a vállalat igyekszik gondoskodni az értékek védelméről, de az ekorka barbársággal szemben egy gazdasági intézmény képviselője tehetetlen. Kínál még némi zöldet Szegreg, a Bikaltó és a Sancer-tavak környéke, valamint a Csongrádi sugárút bal oldalán lévő, szintén „bebutorozott” kis erdő is.

Mindez nem sok. Tudják ezt a tanács illetékesei is. Ám — mint ismeretes — a 15 éves városrendezési terv zöldövezetekkel foglalkozó fejezete módosításra szorult a földtörvény megjelenése után. Az erdősítés szép álmaiból mi maradt? Mindössze 14 hektárnyi területen telepíthetünk erdőket itt Szeged környékén.

S kínál-e elég hús lombot a város szíve, a lakónegyed a gyermekét levegőztető anyának, a nézelődő, társalogni vágyó idős embereknek? A Széchenyi tér, a Stefánia, az Újvárosi liget még mindig Szeged ekessége, egyre inkább értékelendő kincse. Ilyen nagy kiterjedésű zöld folt máshol nincs is a városban. Az új lakóterületeken még gyér a növényzet, bár Odessza, Tarján fái, bokrai lassan ifjúvá serdülnek.

Van-e remény arra, hogy a következő években — előnyére — lényegében színt változtató a város? A parképítésben lemaradtunk a tervektől. A városgazdálkodási vállalat szerint a hatodik ötéves terv első felében érjük utol magunkat, s ennek is csak az új lakóterületek parkosításában lesz látatsza. A cél az, hogy az újonnan létesített zöldterületek — esztétikai, környezetvédelmi szerepüket megtartva — egyszerűbbek, olcsón fenntarthatók legyenek. Jelenleg 11 millió forintja van erre a tanácsnak. Nem nagy ez az összeg, ha ismert a belterjesen, tehát sok emberi, gépi munkával, valamint a külterjesen gondozott parkterületek aránya. Több mint 600 ezer négyzetméternyi zöldet a városgazdálkodási vállalat és a felgyői Róna Tsz. munkája tart életben, óvja diszító hatását, s csak 300 ezer négyzetméteren bízhatják a gondozást nagybörészt a természetre.

Sok pénzt emészt fel a városi parkok fűszereinek javítására, pótlására is. Sajnos, a játszótérreket, sétányokat sem kímélik meg a rongálók.

Az eddigiekből nyilvánvaló, hogy nagy változásra

nem számíthatunk a közeljövőben a város színét illetően. A cél a meglévő erdők, parkok épen tartása, megőrzése, és a csupasz új városrészek fásítása, a holnap zöldjének biztosítása. Egyetlen reménnyel azonban kecsegtethetjük magunkat: hátha nem kell felnőnie egy generációnak anélkül, hogy lombos fák vennék körül lakóhelyén, vagy hogy dús levelű, erős ágak alatt inténz ügyes-bajos dolgát a városban. A megyei és a városi tanács ugyanis latolgatja egy mindent tudó, fakitermelő és -ültető gép megvásárlását. Munkája nyomán rövid idő alatt zöldebben festene a város. Az idős fák átültetésének tervét nélkülül aligha lehetne teljesíteni. A Szegedi Tervező Vállalat által kidolgozott elképzelések szerint ugyanis Felsővárosban, Tarjánban, az Északi városrészben, Rókusban és a Lenin körút további átépítései között 5 ezer idős fát kellene kiemelni, és ismét földbe helyezni. Minderre meg is van az anyagi fedezet, ám a munkaigényességre hivatkozva csak tíz százalékát teljesítik a kivitelezők. Ezzel nemcsak a lakóterületek zölde kerülne veszélybe; az átépítések miatt halálra ítélnének régi fáinkat. A József Attila sugárúton például egyetlen fa régi módszerrel történő átültetése 5 ezer forintba került, és az előkészítéssel együtt több hónapba telt. Ilyen feltételekkel aligha hihető, hogy a Lenin körút 47 meglévő fáját sikerül megmenteni.

Nemcsak gazdasági szempontok: a munkaerő- és pénzmegtakarítás szól a gép mellett. Szeged száraz, alacsony páratartalmú, alföldi területen fekszik és a legporosabb városok egyike. A levegőt pedig nagy lombfűlétekkel lehet a leghatásosabban és a legolcsóbban megszűrni. S ha mi nem is a gombhoz varrjuk a kabátot: a fához alkalmazkodunk, ha házat, utat építünk, de védjük meg városunk meglévő értékeit, szépségeit — és az itt lakók egészségét. S ha ehhez egy drága gép szükséges? Soha ennél rosszabb helyre a pénzt!

Chikán Ágnes

Emlékezés és kiállítás

A II. világháború kitörésekor Lengyelországból mintegy 140 ezren — asszonyok, gyermekek, öregek és katonák — menekültek Magyarországra a hazájukat lerohanó fasiszta német seregek elől, s nálunk baráti fogadtatásra találtak. Ezeket az élményeket, érzelmeket idézték fel a 40. évforduló alkalmából vasárnap a magyarországi Bem József Lengyel Kulturális Egyesület székházában tartott emlékülésen az egykori menekültek

és magyar barátaik képviselői. Bielicki István, az egyesület elnöke köszöntötte a vendégeket, azután dr. Lagzi Istvánnak, a Szegedi József Attila Tudományegyetem tudományos főmunkatársának és dr. Mieczysław Wieliczko-nak, a Lublini Maria Skłodowska-Curie Tudományegyetem adjunktusának előadására összegezte a lengyel menekültek befogadásának, támogatásának körülményeit, a hagyományos magyar-len-

Kell-e, lesz-e több szakmunkás?

A vállalati vezetők panaszaik között gyakori a szakmunkahiány emlegetése. „Bezzeg, ha több szakmunkásunk lenne, mennyivel jobban mennének a dolgok” — mondják. Valóban javulna a munka? Lehet több szakmunkás?

Kezdjük talán ez utóbbi kérdésre adható válasszal. Jelenleg hazánkban az — 5 millióra tehető — aktív keresőknek mintegy 70 százaléka, tehát 3,5 millió dolgozó végez fizikai munkát. Ezen belül — a statisztikai hivatal rétegfelmérése szerint — mintegy 1,2 millió szakmunkás tevékenykedik a szocialista szektorban. Az ezredforduló táján sem várható lényeges változás az aktív keresők számában, hiszen az jószerevével változatlan marad. A nem fizikai foglalkozásúak aránya valamivel emelkedik a fizikaiak rovására, míg ez utóbbi csoporton belül a szakmunkások száma nő 200—300 ezerrel, a segédmunkások hasonló számú csökkenése mellett. A betanított munkások létszáma változatlan, mintegy 1,4 millió marad.

Változatlan létszám mellett, nyugdíjba vonulás miatt, a szakmunkásoknak évente 2,5 százalékát kell pótolni. Néhány szakmában többet, hiszen például a bányászati, kohászati szakmákban a dolgozók életkora magasabb az átlagnál. Náluk tehát nagyobb a természetes pótlás aránya. A fiatalok viszont nem vonzódnak ezekhez a szakmákhoz. Az idén 118 ezer diák fejezte be az általános iskola 8. osztályát. Közülük 114 ezer jelentkezett továbbtanulásra. A ténylegesen továbbtanulók aránya évek óta az iskolát befejezők 93 százaléka körül állapodott meg. Ez úgy tagolódik tovább, hogy a végzős diákok 45 százaléka gimnáziumba, illetve szakközépiskolába, s ugyancsak 45 százaléka szakmunkásképző intézetbe kerül. (Ezt a fele-fele arányt a középtávú és az éves népgazdasági tervek szabják meg.) A maradék 3 százalékot az olyan továbbtanulók adják, akik gyors- és gépíró iskolába, vagy egészségügyi szakiskolába stb. jelentkeztek. A szakmunkások száma azonban nemcsak a szakmunkásképző intézetekből kikerülővel növekszik: a szakközépiskolát végzettek egy része is ilyen munkakörben helyezkedik el és a felnőttképzés keretében a múlt évben például a 48 ezer végzős szakmunkástanuló mellett 25 ezer felnőtt szerzett ugyancsak szakmunkás-bizonyítványt.

Megállapítható tehát, hogy évről évre nő a fizikai dolgozók körében a szakmunkások aránya. Feszültségek viszont szép számmal akadnak. Nézzük meg újra a fiatalok beiskolázását; egyes szakmákat tömegével akarnak tanulni, míg mások elcsajátítására alig-alig jelentkeznek. Ime, néhány kirívó példa: az 1978—79-es tanévre a tervezett 2600 helyre 3140 autószerelő tanulót vettek fel; a mechanikai műszeresek 1000 helyett több mint 1100-an jelentkeztek, ugyanakkor szerkezetlakatosok tanulónak 1700 helyett alig 1300-an, míg cipész szakmára a tervezett 134 helyett mindössze 28-an jelentkeztek. Itt tehát két — vélt vagy valódi — érdek ütközik. Az egyik a vállalatoké — hiszen az ő igényük

alapján alakulnak ki a keretszámok —, a másik a tanulóké, akik szülői vagy más környezeti hatásra választanak szakmát. Ez utóbbiak döntését igyekeznek befolyásolni a nehezen beiskolázható szakmáknál — anyagiakkal, valamint a tanulás és a munkakörülmények javításával — egy 1972-es gazdasági bizottsági határozat.

Végül is mennyi szakmunkáshoz jut évente a gazdaság? A tapasztalatok szerint a beiskolázott tanulók egyötöde lemorzsolódik a tanulmányi idő alatt, egy másik, ugyanekkora hányad, szakmunkás-bizonyítvánnyal a zsebében, elhagyja a szakmát. Így körülbelül 20 ezerrel kevesebb szakmunkás jut minden évben a munkahelyekre. A foglalkozásukat elhagyók zöme jobb kereset és előnyösebb munkafeltételek — ilyen például az egy műszak — reményében alacsonyabb képzettséget igénylő munkakörben helyezkedik el. Gyakori eset, hogy a vasas szakmát tanultak — gépi forgácsolók, lakatosok, autószerelők — gépkocsivezetők lesznek. A Munkaügyi Minisztériumban ezt nem tartják egyértelműen negatív jelenségnek, hiszen az említett esetben is népgazdaságilag fontos feladatot végeznek a fiatalok. Persze, nem ez a cél!

Hogy mit szólnak mindezekhez a vállalatok? Azok bizony minden évben éppen kétszer annyi szakmunkástanulót igényelnek, mint amennyit egyáltalán képezni lehet. Egyes szakmákban, ahol tartósan alacsony az utánpótlás, jogos lehet ez a kérdés, de zömében inkább cáfolható.

Minek kell hát változnia ahhoz, hogy legyen elég szakmunkás? A képzés oldaláról: a beiskolázások szakmai szerkezetének. Ebben az intézményes pályaorientációnak és az iskolának is komoly feladata van. A képzési idő alatt lemorzsolódók a hiánynak csak töredékét adják, tehát a vállalatoknak kell nagyobb figyelmet fordítaniuk a szakmunkásfiatalok megtartására, és az egész szakmunkásállomány hatékony foglalkoztatására.

S a vállalati szakmunkási igény kielégítésének másik útja a felnőttképzés. A jelenlegi formák mellett az egyes főhatóságok már elkészítették a saját ágazati-vállalati szakmunkásképzési jegyzéküket. Az ebben szereplő, jobbára speciális, rövidebb felkészülési idejű szakmákat tanfolyamok keretében sajátíthatják el a dolgozók. Bizonyítványuk az illető ágazatban, illetve vállalatnál érvényes, ott viszont egyenrangú minden mással. Ez a módszer további előnyökkel is jár: jobban köti a dolgozókat, és nem szállítja le a képzés színvonalát.

A szakmunkásokkal — és egyáltalán, a szakértelemmel — ugyanúgy „hatékonyan kell gazdálkodni”, mint bármivel másal. Ez a pályára irányítással kezdődik, a szükségletekhez igazodó szakmastruktúra kialakításával, a beiskolázással folytatódik, és a vállalatok pályán tartó tevékenységével, valamint a munkaerő hatékony foglalkoztatásával fejeződik be.

N. J.

Az NDK-ba utazott dr. Koncz János

Hétfőn, az MSZMP Központi bizottsága megbízásából a Német Demokratikus Köztársaságba utazott dr. Koncz János, a megyei pártbizottság titkára. Előadói csere keretében egy hét alatt több előadást, konzultációt tart különböző intézményekben a Magyar Szocialista Munkáspárt ideológiai és kulturális tevékenységének időszakos kérdéseiről.

Újoncok esküje

Kiskunhalason is esküt tettek fiatal határhozárak. Az ünnepi díszbe öltözött lak-tanyában Csongrád megyei szülők, jó barátok, ismerősök várták az ünnepség megkezdését, legifjabb határhozárak eskütételét.

A felsorakozott katonák köszöntése után az alakulat politikai osztályvezetője beszélt a katonai eskü jelentőségéről. Megállapította, hogy a katonai eskü hűséget, tudatos helytállást kíván. Ezután Bálint Vince határhozár, szegedi lakos, a gumigyár szerszámlakatos, a dízmegnyerben lépett a mikrofonhoz, és édesapja, édesanyja jelenlétében hangosan olvasta fel az eskü szövegét. Az esküt tett fiatal határhozárakhoz Vasmanzski Károly alvezető, kerületparancsnok, majd Dömösközi Sándor határhozár, újszentiváni lakos, a Somogyi Könyvtár alsóvárosi fiókkönyvtár vezetője mondott köszönetet a parancsnokoknak.

A továbbiakban a katonák a csapatzászlóval az élén járók és látogatók előtt

díszmenetben vonultak el az ünnepség színhelyéről. Később a szülők, hozzátartozók, jó barátok találkoztak az esküt tett határhozárakkal.

G. B.

Szekér Gyula hazaérkezett Líbiából

● Budapest (MTI)

Szekér Gyulának, a Minisztertanács elnökhelyettesének vezetésével tegnap, hétfőn hazaérkezett Líbiából a magyar kormányküldött, amely részt vett a líbiai forradalom tizedik évfordulója alkalmából rendezett ünnepségeken. A küldöttség tagja volt Garai Róbert külügyminiszter-helyettes is.

A delegáció fogadásán a Feriegyi repülőtéren ott volt Abdelgader O. Refadi, a Líbiai Arab Szocialista Népi Állam budapesti nagykövetségének ideiglenes ügyvivője is.